

BÖRTÖNRŐL ÁLMODOM MOSTANÁBAN

Regényrészlet

GION NÁNDOR

Mostanában ismét börtönről álmodom. Egyelőre még nem az igazi, nagy börtönről, amelyben rengeteg fáradt és unott ember csoszog, vakarózik és átkozódik, hanem egy ócska, falusi kócsrájról, ami úgy néz ki kívülről, mint egy rogyadozó lomtár, csak az ajtaja emlékeztet börtönre, mert az ajtó vasból van, és nagyot dörren, amikor becsukódik. Bent hideg van, nyirkos hideg, vácogok álmomban, de azt nagyjából természetesnek is tartom, nem tartom viszont természetesnek, hogy az ágyam szélén ott ül a szemüveges pszichiáter, és minduntalan azt kérdezzeti, hogy érzésem szerint a megérdemelt büntetést kaptam-e, vagy esetleg súlyosabbat érdemeltem volna. A lehető legkomolyabban faggat, én meg legszívesebben a pofájába röhögnék, de azért türtőztetem magam, ezzel a pszichiáterrel nem lehet viccelni, mély meggyőződéssel ismételtetem neki tehát, hogy dehogyis kaptam én kevesebbet, mint amennyit megérdemeltem; sőt tulajdonképpen súlyosabb büntetést róttak ki rám a megérdemeltnél, közben pedig kissé nyugtalanul azon töröm a fejem, hogy mit keres az ágyam szélén a pszichiáter, hiszen ő abban az igazi, nagy börtönben rendel, semmi keresnivalója sincs itt, ebben a vacak, falusi fészkerben, és egyáltalán nem segít rajtam, holott segíthetne, ha akarna, kinyithatná egy pillanatra a vasajtót, tudom, hogy ott kint, a vasajtó előtt Hegedűs Marcella néni üldögél, kukoricát főz egy nagy kondérban, szívesen adna nekem egy cső főtt kukoricát, és nekem most nagyon jólesne a meleg kukorica. Hideglelősen ébredek, és egyáltalán nem tetszik, hogy ismét börtönről álmodom, még ha arról a falusiról is.

Mert én néha hiszek az álmoknak. Nem mindig, de néha hiszek, és azt biztosan tudom, hogy bürtönről álmodni nem jó dolog. Amikor először álmodtam bürtönről, egy igazi bürtönről, ahol karvastagságú rácsok vettek körül, minden oldalról emberek bámultak rám, én meg rángattam a rácsokat, szerettem volna kiszabadulni, mert rengeteg halaszthatatlan ügyet kellett volna elintéznem, a rácsok azonban meg sem mozdultak, a halaszthatatlan ügyek csak halmozódtak; szóval, amikor először álmodtam bürtönről, meghalt Hegedűs Marcella néni. A házuk előtt ült egy október végi estén, kukoricát főzött egy kondérban, és árulta a főtt kukoricát, aztán egyszer csak szó nélkül lefordult a kisszékéről. Nevelt fia, Istenfélő Dániel talált rá, az öregasszony mellére hajtotta a fejét, és miután annak már nem dobogott a szíve, Istenfélő Dániel megette a kondérból a maradék főtt kukoricát, majd ölbe kapta a kis, töpörödött Hegedűs Marcella nénit, és bevitte a házba, és ott elbőgte magát. Mindenszentek napján temettük el Hegedűs Marcella nénit, gyertyák égtek mindenfelé a temetőben, virágok borították a sírokat, az egész utca ott volt a temetésen, eljött még Kucsuk is, a török cukrász, magával hozta számtalan unokaöccsét, a Lírikusok bandája pedig szomorú Adyverseket szavalt Istenfélő Dániel vezényletével. Vagyis szépen elbúcsúztunk Hegedűs Marcella nénitől, igaz, hogy a Lírikusok bandája aznap este kissé harsányan ülte meg a halotti tort az Avala nevű kocsmában, és valamikor éjfél tájt összeverekedtek a Mágánások bandájával, előkerültek a bicikliláncok, néhány fejet befakasztottak, és csak az utolsó pillanatban sikerült elmenekülniük a kiszálló rendőrség elől. Én meg ekkor éjjel is bürtönről álmodtam, és ekkor kezdtem először megsejteni, hogy az ilyesféle álom rosszat jelez.

Így is történt. Reggel beállított hozzánk Istenfélő Dániel, a homlokán ronda, vörös csík húzódott, az éjszakai verekedés emléke, nagyon szomorú volt, és a zsebei tele voltak gyertyával.

— Halottak napja van — mondta. — Menjünk a temetőbe, és gyűjtsünk százezer gyertyát Marcella néni sírján. Azután majd megiszunk valamit. Törkölypálinkát iszunk, Marcella néni is azt szerette. Köténye zsebében mindig volt egy kis, lapos üvegben törkölypálinka.

— A temetőbe kimehetünk — mondtam óvatosan. — De utána jöjjünk haza.

— Miért?

— Börtönről álmodom mostanában.

— Na és?

— Ez rosszat jelent.

— Nem jelent az semmit — mondta Dániel. — Egyszer majd belülről is megnézünk egy börtönt. És ekkor majd meglátod, hogy nem is olyan szörnyű hely.

— Voltál már börtönben? — kérdeztem.

— Nem voltam. De Marcella nénit nagyon szerettem.

Kelletlenül bár, öltözködni kezdtem, mert tudtam, hogy Istenfélő Dániel tényleg nagyon szerette Hegedűs Marcella nénit. Az öregasszony csecsemőkorában talált rá egy elhagyott, csángó házban. A háború végén a csángók hanyatt-homlok menekültek észak felé, Hegedűs Marcella néni pedig a nyomukban járt, szedte össze, amit azok hátrahagytak. Nem ő volt az egyetlen. Az egyik üres faluban egy visító csecsemőt talált, mellette egy kecskét. Hegedűs Marcella néni karjába vette a gyereket, madzagot kötött a kecske nyakába, és hazajött velük a külvárosi, kis házába. Napokig az volt a legnagyobb gondja, hogy milyen nevet adjon a gyerekeknek. Átjárt hozzánk a szomszédba, és hosszasan magyarázta, hogy a csángók kis falvainak Istensegíts, Istenhózzád és hasonló istenes neveik voltak, a talált csángó gyerekek is ennek megfelelő nevet kell adni, és végül is az Istenfélő Dániel mellett döntött. És Istenfélő Dániel szépen növekedett a kecsketejen, persze, Hegedűs Marcella néni egyéb tápláló élelmet is beszerzett neki, akkoriban még igen mozgékony asszony volt, járta a falvakat, csereberélt, üzletelt, ebből élt. Később még a határon túlra is elment üzletelni, napokat, éjszakákat utazott fapados vonatfülkékben, de megérte, mert a legszükségesebbet mindig előteremtette. Ha elutazott, Istenfélő Dánielt és a kecskét áthozta mihozzánk, mi hatan voltunk testvérek, hetediknek elért ott Istenfélő Dániel is, a kecske tejéből pedig mi is ittunk. Így növekedett Istenfélő Dániel egyre jobban, iskolába kezdett járni, ahol mindenki röhögött a nevéen, egészen addig, amíg Istenfélő Dániel legalább fél fejjel magasabbra nem nőtt, mint mi. És erős lett, mint a bika. Hegedűs Marcella néni kiadósan táplálta. De Istenfélő Dániel nem volt goromba természetű, a költészetet szerette, a borongós, szép verseket, tagja lett az önképzőkörnek, később pedig a szavaló szakcsoportot irányította a Kultúrkörben. Szavaltatott ő is békésen, amíg egy este meg nem verte őket a Mágnaók bandája. Ez egy igen verekedős társaság volt, terrorizálták az egész környé-

ket, a kocsmákban, táncmulatságokon, sőt még a cukrászdákban is rettegetek tőlük az emberek, a Herceg vezette őket, akinek hólyag volt a jobb szemén, és aki szintén talált gyerek volt, mint Istenfélő Dániel, csakhogy őt valahol Boszniában találták egy felperzselt faluban. Szóval a Mágánások egy este ott ténferegtek a Kultúrkör előtt, és amikor a szavaló szakcsoport tagjai a próba után hazaindultak, a Mágánások csak úgy, szórakozásból felkérlelték őket. A sokadik pofon után Istenfélő Dániel visszaüött, és azt hiszem, akkor döbönt rá az erejére. Hullottak körülötte a Mágánások; a Gróf, a Báró, a Marquis meg a többi, és ettől vérszemét kapott a többi versbarát is, parázs verekedés lett a dologból, csakhogy akkor a Mágánások előverték a bicikliláncokat, és szétverték a szavalókórust. Istenfélő Dániel másnap összehívta a szavaló szakcsoport tagjait, és bicikliláncokat osztott ki közöttük. Néhány hét alatt kiszorították a Mágánásokat a Kultúrkör környékéről, megszállták a Diófa és a Daruvár kocsmát, a főhadiszállásukat pedig Kucsuk cukrászdájában a Sztambulban ütötték fel. Ezután kezdtek itallal és cigarettával meg nejloningekkel üzérkedni, és egyre kevesebbet szavalgattak. Hegedűs Marcella néni nem tetszett, hogy nevelt fia egyre inkább elhanyagolja a költészetet, nagyszájú, kis asszony volt, addig lármázott, amíg Istenfélő Dániel be nem iratkozott az egyetemre, irodalom szakra. Csakhogy addigra már Hegedűs Marcella néni sem volt az a régi, fürgé asszonyka, a lábai megdagadtak, nem bírták az utazásokat, de azért nem hagyta magát, szövetkezett Kucsuk cukrásszal, az szerzett neki szelídgesztenyét és csemegekukoricát, és Hegedűs Marcella néni a háza előtt üldögélve sütögette a gesztenyét, vagy főzte a kukoricát. Amíg egy őszi estén le nem fordult a kisszékről.

Mi meg gyertyákat gyújtottunk a sírján halottak napján, témérdek gyertyát. Álltunk ott jó ideig, néztük az ég és fogyatkozó gyertyákat, aztán lógó fejjel elindultunk, hogy törkölypálinkát igyunk Hegedűs Marcella néni emlékére. Végigjártuk először a környező kocsmákat, később átmerészkedtünk a Mágánások területére is, a Mágánásokkal azonban nem találkoztunk, bizonyára az éjszakai verekedés fáradalmát pihenték ki. Valamikor délután már az autóbuszállomáson lődörögtünk a trafikok, az újságárus- és cukrászbódék között. Kucsuknak is volt itt egy bodegája, két unokaöccse tartotta, az egyik bent üldögélt, és édességeket árult, a másik pedig, akit Hasszának hívtak, a kiosk mellett cseme-

gekukoricát főzött, akárcsak nemrégén még Hegedűs Marcella néni. A különbség csupán az volt, hogy Hegedűs Marcella néni fával tüzelt a kondér alá, Hasszán pedig gázresón forralta a vizet. Hasszán adott nekünk egy-egy cső főtt kukoricát, és ez megint csak Hegedűs Marcella nénit juttatta eszünkbe, úgyhogy ismét elszomorodtunk.

— Hazaviszlek benneteket triciklin, ha akarjátok — mondta Hasszán jóindulatúan.

Istenfélő Dániel nagyon dühös lett.

— Ez a török azt hiszi, hogy részegek vagyunk — mondta.

— Nem vagytok részegek — mondta Hasszán. — De azért szívesen hazaviszlek benneteket.

Két lány jött arra, Istenfélő Dániel ráförmedt Hasszánra:

— Adjál nekik is főtt kukoricát.

Hasszán adott a lányoknak is főtt kukoricát, azok vihogva elfogadták.

— Hová mentek, lányok? — kérdeztem.

— Haza — mondták, és ették a főtt kukoricát.

— Szívesen hazaviszünk benneteket triciklin — mondta Dániel.

— Falura megyünk — vihogtak. — Mi falusi lányok vagyunk.

— Mi meg városi fiúk vagyunk — mondtam —, és elviszünk benneteket triciklin egészen a falutokba.

— Van már buszjegyük — mondták a lányok.

— Mikor indul a buszotok? — kérdeztem.

— Tíz perc múlva.

— Veletek megyünk — mondta Dániel.

Így hát felszálltunk mi is az autóbuszra, leültünk a két lány mögé, és mindenféle szellemességeket suttogtunk a fülükbe, ők meg nevettek. Közben elindult az autóbusz, zötyögött és melegített, lassan abbahagytuk az udvarlást, és elaludtunk. Akkor ébredtünk fel, amikor az autóbusz megállt a falusi piactér mellett. A piactéren nem járt senki, kezdett alkonyodni, és eléggé lehűlt a levegő, az árusok nyilván régen elkotródtak, viszont elég sok lezárt kerékpár volt ott szépen egymás mellé állítva. A két lány leszállt az autóbuszról, leszálltunk mi is. A lányok kiválasztottak két kerékpárt, kinyitották a zárat, felpattantak az ülésre, és elkarikáztak. Nevettek, és integettek nekünk.

Tátott szájjal álltunk ott Istenfélő Dániellel, és én bánatosan megjegyeztem:

— Ebben a faluban, úgy látszik, az a szokás, hogy akinek

dolga van a városban, az elbiciklizik a piactérre, itt hagyja a biciklijét, és amikor dolgavégeztével visszatér, ismét biciklire ül, és hazahajt.

— Nagyon jó szokás — mondta Dániel.

— Mit gondolsz, visszajönnek a lányok? — kérdeztem.

— Meg fogják bánni, ha nem jönnek vissza — mondta Dániel.

— Nem hiszem, hogy visszajönnek — mondtam csüggedten.

— Egész életükben bánni fogják — mondta Dániel. — Van itt kocsmá a közelben?

Volt. Bementünk, és szembetaláltuk magunkat egy halálfejű pincérral, aki olyan sovány volt, hogy csak a fehér pincérkabát és a fekete nadrág tartotta össze a csontjait. Tényleg nagyon sovány volt ez a pincér, én még életemben nem láttam ilyen sovány embert, keskeny vállakkal, horpadt mellel, mélabúsan álldogált ott pipaszár lábain, az ajtó mellett, és én arra gondoltam, hogy talán meg sem tud mozdulni, mert ha megmozdulna, eltörnének a lábai. De megmozdult, nem törtek el a lábai, hozott nekünk két törkölypálinkát, és nagyon udvarias volt, bár egy szót sem szólt hozzánk.

— Ez a pincér hamarosan meg fog halni — állapította meg Dániel. — Kár érte, mert csöndes, jóra való ember. Nem szeretem a fecsegő pincéreket.

— Alighanem tüdőbajos — mondtam.

— Akkor nem lehetne pincér — mondta Dániel. — Szigorú előírások szabályozzák az ilyesmit. Lehet, hogy a szerelem sorvasztja el.

— Lehet, hogy az ő orra elől is elbiciklizett egy szép, falusi lány.

— Mi is elsorvadunk egyszer — sóhajtotta Dániel.

— Elbicikliznek előlünk a lányok — sóhajtottam én is.

Így hablatyoltunk ott vég nélkül, miközben a sovány pincért bámultuk, és még többször rendeltünk nála törkölypálinkát. A kocsmá megtelt hangoskodó falusiakkal, egyre nagyobb lett a zsivaj, különösen egy öttagú társaság lármázott az egyik asztalnál, nagy sebességgel rendelték a borokat, a lehangosabb közöttük egy köpcös, vastag karú fickó volt, akit a többiek Bogyónak szólítottak. Leginkább ez a Bogyó rendelte ordítozva a borokat, és amikor a kehes pincér az asztalukhoz hozta, Bogyó hatalmasat csapott a vállára, a pincér szemmel láthatóan megroggyant, és

tényleg azt lehetett várni, hogy összetörnek a csontjai. Bogyó megégedetten szemlélte, és azt mondta ilyenkor:

— Jól van, Józsikám! Élni fogsz még egy darabig.

Nekem nagyon nem tetszett, hogy az a Bogyó így kínozza a nyiszlett pincéért, rosszálló pillantásokat vetettem arrafelé, és Bogyó észrevette ezt a borosüvegek mögül is. Felállt, odajött hozzánk, megállt az asztalunknál, és megkérdezte:

— Valami baj van?

— Nincs semmi baj — mondta Dániel.

— A barátod nagyon szemrehányóban néz bennünket — mondta Bogyó.

— Ő már ilyen kíváncsi természetű — mondta Dániel. — De majd leszokik róla.

— Szóval, nincs semmi baj? — kérdezte Bogyó ismét.

— Nincs — rázta a fejét Dániel.

— Akkor jó — mondta Bogyó, és Istenfélő Dániel vállára csapott.

Istenfélő Dániel meg sem mozdult. Bogyó elismerően bólogatott, aztán hirtelen az én vállamra csapott. Majdnem lebuktam a székről, súlyos keze volt ennek a falusi tahónak.

— Ti még sokáig fogtok élni — mondta Bogyó, és otthagyt bennünket.

Az egész kocsmá rajtunk röhögött. Szégyenltem magam, és mélységesen csalódtam Istenfélő Dánielben. Meg is mondtam neki.

— Úgy tudom, hogy te vagy a Lírikusok bandavezére. Orrba verhetted volna ezt a tahót.

— Öten vannak — mondta Dániel. — Ez még nekem is sok egy kicsit.

— Én is itt vagyok — mondtam harciasan.

— Te már elpuhultál — legyintett Dániel. — Amióta abban a portásfülkében üldögélsz, és klasszikusokat olvasol naphosszat, elpuhultak az izmaid.

— Készülnöm kell a vizsgákra — mentegetőztem. — Meg aztán szeretem is az irodalmat, akárcsak te.

— Titokban verseket is írok — súgta Dániel. — De ezt ne mondd el senkinek.

— Értem már — mondtam. — Ezért nem verted orrba Bogyót.

— Az irodalom elpuhítja az embert — mondta Dániel. — Mostanában azért szavalgatunk olyan keveset a Lírikusokkal. De azért remélem, hogy egyszer még találkozom ezzel a Bogyóval.

Más érdemleges dolog nem is történt már abban a kocsmában. Éjfélkor Józsi, a sovány pincér kikísért bennünket az ajtón, mert záróra volt.

— Megy ilyenkor autóbusz a városba? — kérdezte tőle Dániel.

— Nem megy.

— Hogyan jutunk akkor haza? — kérdeztem.

— Gyalog.

— Szálloda van ebben a koszos faluban? — kérdezte Dániel.

— Nincs — mondta a pincér, és otthagyt bennünket az ajtó előtt, a piactéren.

Ekkor már nagyon hideg volt, a szél is elkezdett fújni, és az eső is szemerkélt. Csúnya, novemberi éjszaka volt, és mi ott áll-dogáltunk tanácstalanul egy ismeretlen falu közepén.

— Szeretem a szűkszavú pincéreket — mondta Dániel. — Márpedig ez a Józsi pontosan ilyen. Kár, hogy meg fog halni hamarosan. Elsorvasztja a szerelem vagy valami más, veszélyes kór.

— Mi pedig meg fogunk gebedni ebben az istenverte hidegben — mondtam.

— Menjünk ki az országútra — indítványozta Dániel. — Elkapunk egy kocsit.

Az országúton még jobban fújt a szél, még jobban fáztunk, koci ellenben nem jött egy szál sem. A sötét falusi házak barátság-talanul meredtek ránk. Lehet, hogy ezek a házak belülről kellemesek és lakályosak, kívülről azonban így, sötét éjszakán módfelett ridegek és elutasítóak.

— Én figyelmeztettelek, hogy maradjunk otthon — emlékeztettem Dánielt. — Mostanában börtönről álmodom.

Istenfélő Dániel nem válaszolt, hosszasan gondolkozott, később megkérdezte tőlem:

— Mit gondolsz, van ebben a tetves faluban börtön?

— Biztosan van — mondtam. — Minden faluban kell lennie börtönnek. Így kívánja az illem.

— A börtönben fogunk éjszakázni — jelentette ki Dániel.

— Nem akarok börtönbe menni — tiltakoztam.

— Remek hely a börtön — mondta Dániel. — Masszív falai vannak, nem ázik be, és tűz duruzsol egy cserépkályhában. Éjszákára mindig kitakarítják.

— Azt sem tudjuk, merre van.

— Majd bevisznek bennünket — nyugtatott meg Dániel. —

Ellopunk egy biciklit, megjelennek a rendőrök, és bevisznek bennünket a jó meleg börtönbe. Ilyen egyszerű az egész.

— Egyáltalán nem láttam itt rendőrt.

— Majd megjelennek — mondta Dániel. — Ismerem őket. Amint ellopjuk a biciklit, itt lesznek a nyakunkon.

Visszamentünk a piacra, és még három kerékpárt találtunk ott. Kettő le volt lakatolva, a harmadikon nem volt semmilyen zár. Amikor közelebről megnéztük, rájöttünk, hogy miért. Régi, ócska, rozsdás kerékpár volt, lámpák nélkül, nem kellett azt bezárni, senkinek sem jutott volna eszébe ellopni. Istenfélő Dániel azonban meg volt vele elégedve. Intett, hogy üljek fel a csomagtartóra, ő elhelyezkedett az ülésen, és kigördültünk az országútra, vagyis a falu főutcájára. Nyikorgott alattunk az ócska kerékpár, de azért vitt bennünket, Istenfélő Dániel taposta a pedált, a fejünket meg áztatta a csöndes őszi eső. A rendőrök meg még mindig nem jelentkeztek.

Elég sokáig kerékpároztunk ott, furcsa, hosszú falu volt ez, hosszúra nyúlt a főutcája, messzire eltávolodtunk már a piactértől, amikor észrevettük, hogy három ember ül az út közepén, a hideg betonon. Megálltunk. Istenfélő Dániel lefektette a kerékpárt, és közelebb mentünk az úton üldögélőkhöz. Rájuk ismertünk. Bogyó ült ott két cimborájával, és borosüvegeket szopogattak.

— Nicsak, nicsak — kedélyeskedett Dániel. — Vállveregető Bogyó és a kedves barátai.

— Már csak hárman vannak — mondtam.

— És milyen felelőtlenül viselkednek — mondta Dániel. — Leülnek a hideg betonra. Felfázhatnak. De ez a kisebb baj. A nagyobb baj, hogy akadályozzák a forgalmat. Agyongázolhattuk volna őket.

— Aztán száz évig magyarázkodhattunk volna a rendőrségen, hogy mi ártatlanok vagyunk — mondtam.

Ekkor már felálltak Bogyóék, és elindultak felénk. Istenfélő Dániel teljes erőből állon vágta Bogyót. Az hátratántorodott, hadonászott a kezével, szeretett volna megkapaszkodni a levegőben. Istenfélő Dániel még egyszer állon vágta, Bogyó lehemperegett az útszéli árokba, Istenfélő Dániel oda is utánament.

Én viszont ott maradtam az út közepén két ádáz képű falusi vagánnyal. Az egyiknek még behúztam egyet, de ekkor elkaptak két oldalról, és a kemény betonra csaptak. És elkezdtek módszeresen rugdosni.

— Dániel! — ordítottam. — Dániel, hülye vagy!

Istenfélő Dániel röhögve bújt elő az árokból, és odajött hozzánk, és szétcsapott az engem rugdosó tahók között. Az egyik jobbra, a másik balra szédelt el, aztán gyorsan eliszkoltak a sötétbe. Én meg feküdtem az úton, és levegő után kapkodtam.

— Kemény legény ez a Bogyó — mondta Dániel. — Ott lent, az árokban még orrba vágott egyszer.

Akkor láttam, hogy csöpög az orrából a vér.

— Összetörték a bordáimat — nyöszörögtem.

Istenfélő Dániel felrángatott, talpra állított, és megpróbált vigasztalni.

— Ne izgulj, nem törik el olyan könnyen az ember csontja. Arról van szó, hogy elpuhultál az utóbbi időben abban a portásfülkében. Ez az ülő foglalkozás átka.

— Galádul magamra hagyta! — mondtam az oldalamat tapogatva. — Kiszolgáltattál ezeknek a gyilkosoknak.

— De visszatértem még idejekorán — mondta Dániel. — És miattad Bogyó végleg kicsúszott a kezeim közül. Pedig szerettem volna még egyszer-kétszer vállon veregetni. Gyerünk, biciklizzünk vissza, a piactér felé.

— Mozdulni sem tudok — mondtam. — Fájnak a bordáim.

— Majd én viszlek — mondta Dániel. — Aztán meg visznek a rendőrök. Most már itt lesznek hamarosan, majd meglátod.

Felültünk ismét a biciklire, és elindultunk a piactér felé. Ezúttal igaza lett Istenfélő Dánielnek. Talán még száz métert sem tettünk meg, amikor megállt előttünk egy rendőrautó. Megálltunk mi is. Az autóból két fiatal, esőkabátos rendőr szállt ki, az arcunkba világítottak. Főleg Istenfélő Dániel vérző orrát nézték.

— Mi történt? — kérdezték.

— Elestünk a biciklivel — mondta Dániel. — A barátom megütötte a bordáit.

— Ezen a kerékpáron nincs lámpa — mondták a rendőrök.

— Nincs — hagyta rájuk Dániel.

— Ez szabályellenes — mondták szigorúan.

— Nem tehetünk róla — mondta Dániel. — Nem a miénk a kerékpár.

— Hát kié?

— A piactérről vettük el — mondta Dániel.

— Szóval elloptátok.

— Csak kölcsönvettük — mondta Dániel. — Fáztunk, és ezért bicikliztünk egy kicsit.

— Üljetek be a kocsiba!

— Rendben van — mondta Dániel. — De előbb vigyük vissza a kerékpárt a piactérre. Biztosan valami becsületes parasztemberé, aki majd holnap kétségbeesetten fogja keresni.

— Ne aggódj te a becsületes parasztemberért — mondták a rendőrök. — A kerékpárt is bevesszük a rendőrségre.

Beültünk hát az autóba, a rendőrök berakták a kerékpárt a csomagtartóba, a kerékpár első kereke és a kormányja kilógott, úgy látszott, hogy minden pillanatban kiesik, de nem esett ki.

A rendőrállomás a főutca másik végén volt, egy koszlott, sárgára meszelt épület, ami inkább falusi vasútállomásra hasonlított, mint rendőrállomásra. Egyetlen ablaka világított csupán, ott nyilván az ügyeletes gubbasztott a telefon mellett. De minket nem oda vezettek be, hanem egy másik irodába, ahol két íróasztal volt, és egy vaskályha, és én már akkor kételkedni kezdtem abban, hogy a börtönben cserépkályha van.

A rendőrök levetették az esőkabátjukat, leültek az íróasztalok mögé, az egyik papírt és golyóstollat vett elő, a papírt az asztalra fektette, és megkérdezte a nevünket és a lakcímünket. Mi ácsorogtunk az iroda közepén, és bementük nevünket és a lakcímünket. Akkor a rendőrnek hirtelen eszébe jutott, hogy elkérje a személyazonossági igazolványainkat. Odaadtuk neki. Ellenőrizte az adatokat, és megjegyezte:

— Szóval, ti amolyan városi strigók vagytok? Kerékpártolvajok.

— Nem vagyunk tolvajok — mondta Dániel. — Csak kölcsönvettük a kerékpárt.

— Ismerjük mi az ilyen városi striciket — mondta a rendőr.

— Szombaton este eljönnek ide, a faluba, ellopják a kerékpárokat, behajtják a városba, és vasárnap reggel eladják az ócskapiaccon.

— Nem is a város felé mentünk, amikor leállítottak bennünket — jegyeztem meg csöndesen.

A rendőr ettől kissé zavarba jött, ezért durván rám förmedt.

— Neked sunyi képed van! Akkor beszélj, ha kérdezlek!

Fogta a papírlapot és az igazolványainkat, és átment a szomszéd irodába. Kisvártatva írógépkopogást hallottunk. A másik rendőr, aki eddig nem szólt, és nem csinált semmit, cigarettára gúj-

tott, és figyelt bennünket. Istenfélő Dániel időnként megdörzsölte az orrát, én meg az oldalamat tapogattam. Vártunk.

Jó félóra múlva jött vissza a kérdezősködő rendőr, hozta a leépelt jegyzőkönyvet. Az íróasztalra tette és odaintett bennünket.

— Olvassátok el, és írjátok alá.

Rövid jegyzőkönyv volt, és azt írta benne, tetten értek bennünket kerékpárlapáson. A kerékpárt a városba akartuk hajtani eladás céljából. És azt is írta még a jegyzőkönyvben, hogy részegek voltunk.

— Ezt mi nem írhatjuk alá — mondta Dániel.

— Miért?

— Túl sok benne a valótlanság.

— Ahhoz képest, hogy milyen ócska stricik vagytok — mondta a rendőr —, ahhoz képest még egészen enyhén fogalmaztam.

— Számunkra nem elég enyhe — mondta Dániel.

— Ne vacakolj velük — mondta most a másik rendőr, aki eddig nem szólt semmit. — Zárd be őket a börtönbe, reggel behívjuk a vizsgálóbíró, akkor majd aláírják a jegyzőkönyvet.

— Helyes — bólogatott Dániel. — Majd a vizsgálóbíróval megbeszéljük a dolgot. Bizonyára intelligens ember. Mi, intelligens emberek könnyen szót értünk egymással.

— Kifelé — mondta ingerülten a rendőr, akinek nem akartuk aláírni a jegyzőkönyvet.

Kituszkolt bennünket az irodából, és kivezetett bennünket az udvarra. Az udvaron villanyt gyújtott. Az eső még mindig esett, és mi kerestük a börtönt. Az udvar másik végében egy rogyadozó, kis épület állt, a tető előrecsúszott rajta. Dűledező fészerre vagy lomtárra emlékeztetett. Istenfélő Dániel felháborodva megkérdezte:

— Ez a kajla bodega lenne a börtön?

— Prima vasajtja van — mondta büszkén a rendőr.

— Remélem, van bent cserépkályha — mondtam.

— Cserépkályha, az nincs — mondta a rendőr. — Márványkandalló van bent.

— Remélem ég már a tűz benne — mondta Dániel.

— Természetesen — mondta a rendőr.

Kitárta az ajtót, villanyt gyújtott, aztán ránk csapta a vasajtot. Akkorát dördült, hogy a falusi kutyák hideglelésen felugattak ott, a környéken.

Körülnéztünk ebben a szánalmas sufniiban, mert szánalmas volt, belülről is, akárcsak kívülről. Három sodronyos ágy állt ott a

falak mellett, matrac nem volt rajtuk, csak egy-egy kopott pokróc, a pokrócok nyirkosak voltak, és nyirkos, hideg volt a levegő is.

— Nincsen sem cserépkályha, sem kandalló — jegyeztem meg.

— Másodszor csalódtam ebben a faluban — mondta kiábrándultan Dániel. — Ez már sok. Soha többet nem jövök ide. Nyugodtan nevezd jellemtelen, hazug gazembernek, ha én még egyszer beteszem a lábam ebbe a tetves faluba.

— Itt is éppen olyan hideg van, mint kint — mondtam.

— De legalább nem ázunk.

— Ez igaz.

Tébláboltunk ott, a sodronyos ágyak között, csapkodtunk a karjainkkal, egyre jobban fáztam, és a bordáim is fájtak nagyon. Fejünk felett egy kis, gyöngö villanyégő sápadozott, mintha az is megdermedt volna a hidegben.

— Szeretném, ha Marcella néni még mindig főzné a kukoricát a házunk előtt — mondta Dániel később.

— Mi is megmelegedhetnénk a tűz mellett — mondtam.

— Amikor eladta az utolsó főtt kukoricát is, letette a kondért a földre és nagy tüzet rakott — méltázott Dániel. — Nagy tüzet rakott, csak úgy, magának. Az utóbbi időben fázós volt már szegény. Tüzelt, tüzelt ott a ház előtt, nézte a lángokat, a tűz pedig bevilágította a fél utcát. És akárki megmelegedhetett annál a tűznél.

— Én is melegedtem ott néha — mondtam.

Istenfélő Dániel odament a vasajtóhoz, és ököllel dörömbölni kezdett. A kutyák ismét felugattak, aztán lépések zaja hallatszott, kinyílt az ajtó és a jegyzőkönyves rendőr dugta be a fejét.

— Mi van?

— Fára lenne szükségünk — mondta Dániel. — Szeretnénk tüzet gyújtani itt, a cella közepén.

— Itt tilos tüzet gyújtani — mondta a rendőr. — Leéghet a börtön.

— Nem lenne kár érte — mondta Dániel. — De azért majd vigyázunk rá. Meg egyébként is földes a padlója, nem éghet le itt semmi.

— Tilos tüzet gyújtani — ismételte a rendőr. — Ez az egyetlen börtönünk van, és mi nagyon szeretjük. Óvjuk tűztől és víztől.

Azzal ismét ránk zárta az ajtót, és otthagytott bennünket.

Istenfélő Dániel csüggedten leült az egyik ágyra, beburkolózott a nyirkos pokrócba, és merően nézte a cella közepét.

— Elképzelem, hogy itt most tűz gyullad fel, és magasan lobognak a lángok — motyogta maga elé.

Leültem én is a másik ágyra, beburkolóztam a másik nyirkos pokrócba, és én is megpróbáltam elképzelni, hogy magasra csapnak a lángok. Sokáig csak a hideg földet láttam, dehogy is csaptak magasra a lángok, később azonban elbóbiskoltam. És akkor izzani kezdett a föld, ott, a falusi börtöncella közepén. Sötétvörös pont jelent meg, egyre nagyobbodott, egy halom parázs bukkant elő valahonnan a föld mélyéből, aztán egyszer csak a cella közepére csoszogott Hegedűs Marcella néni, és száraz gallyakat dobott a parázsra. Lassan, nagyon lassan tüzet fogtak a száraz gallyak, Hegedűs Marcella néni meg türelmesen táplálta a tüzet. Fellobbant a tűz, megvilágította az öregasszony arcát, csakhogy ekkor a tűz már nem a börtönben égett, hanem ott, abban a külvárosi utcában, Hegedűs Marcella néni háza előtt.

Nem aludtam, csak bóbiskoltam vacogva a sodronyos ágy szélén, tudtam, hogy félig ébren álmodok, de így is jólesett látnom, hogy növekszik a tűz ott, a mi utcánkban. Sötét éjszaka volt, a tűz egyre szebben világított, az utca végén felbukkant egy tricikli, Kucsuk cukrász két unokaöccse jött haza az autóbuszállomás melletti kioszkból, mindig éjfél tájban szoktak hazajönni, egyikük hajtotta a triciklit, a másikuk pedig ült benne. Most Hasszán hajtotta a triciklit, és Ali üldögélt kényelmesen elől, mindenféle üres edények között, amelyeket majd reggel megtöltenek mindenféle édességgel, és viszik árulni a kioszkba. Hasszán és Ali is szerették a tüzet, őszi estéken gyakran lekuporodtak Hegedűs Marcella néni mellé, most is megálltak, odamentek a tűzhöz, kezüket a lángok fölé tartották, a tenyerük olyan rózsaszínű volt, mint a négerké. Hegedűs Marcella néni egy kisüveget vett elő köténye zsebéből, kortyolt az üvegből, aztán megkínálta törkölypálinkával a két törököt is, de azok tiltakozóan magasra emelték karjukat, ők csak az édességet szerették, szeszes italt sohasem fogyasztottak.

Egy pillanatra felriadtam, mintha telefoncsörgést, kiabálást, ajtócsapkodást hallottam volna a rendőrállomás felől, de aztán megnyugodtak a rendőrök, és én minden eddig látottnál nagyobb tüzet képzeltem magam elé. És magasra is nőtt a tűz, az egész utcát bevilágította. Hasszán és Ali eltűntek, nyilván lepihentek már Kucsuk házában, a cukrászda mögött, Hegedűs Marcella néni azon-

ban a tűznél maradt, már vastag akácfahasábokat dobált a lángok közé, egyre fürgébben mozgott, és egyre fiatalabb lett, olyan fiatal, mint amikor még járta az országot és a világot, és adta vette a különféle szajrét, igaz, abban az időben még nem gyújtott tüzet a háza előtt, de engem most egyáltalán nem zavart, hogy fiatalon ugrál a tűz előtt, sőt örültem is neki, mert éreztem, hogy a tűz engem is megvilágít, bár egyáltalán nem melegített, hiszen én a börtönben voltam, az agyam egyik felével azért ezt is tudtam.

Felébredtem. Megvirradt, az ajtó felett, magasan egy kis, koszos ablak volt, tompán beszűrődött a reggeli fény. Istenfélő Dániel a szemközti ágy szélén ült, lógatta a fejét, mint egy szomorú ló, ő is felébredt már, de nem mondta el, hogy ő mit álmodott.

Ideje sem lett volna, hogy elmondja, mert már jött a mi rendőrünk, kinyitotta a vasajtót, és fáradt hangon ránk szólt:

— Gyertek. Megérkezett a vizsgálóbíró.

A fiatal rendőrnek nyüzött volt az arca, a két szeme bedagadt, olyan volt mintha végigkorhelykedte volna az éjszakát. Feltápáskodtunk a sodronyos ágyakról, vacogtunk, mert fáztunk nagyon és Istenfélő Dániel csöndesen megjegyezte:

— Miféle vizsgálóbíró? Legfeljebb nyeszlett kihágási bíró lesz az.

Pedig az illető mégis inkább vizsgálóbíróra emlékeztetett. Szétvetett lábakkal állt az őrszoba közepén, hatalmas ember, olyasféle, mint Istenfélő Dániel, csak hogy a bírónak még fenyegetően meredező harcsabajusza is volt, és szúrós szemekkel méregetett bennünket. Kétoldalt mellette, a padlóra helyezve bevásárlószatyrok heverték tele gyümölcscsel és zöldségfélével, megnéztük a szatyrokat, és ettől kezdve a vizsgálóbíró már nem volt annyira félelmetes.

— Az embert még vasárnap reggel sem hagyják nyugodtan bevásárolni — mondta panaszosan a bajuszos ember. Leült az egyik íróasztal mögé, intett a rendőrnek, az kerített még két széket, és minket is leültettek. Közben csöndesen bejött a másik éjszakai rendőr is, és a két rendőr megállt a hátunk mögött.

— A jegyzőkönyvet nem írjuk alá — mondta Dániel, aki kezdett magához térni a meleg irodában. — Valótlanságokat tartalmaz.

— Hagyjuk most a jegyzőkönyvet — legyintett a vizsgálóbíró. — Meséljétek el, hogyan kerültetek a faluba, és mi mindent csináltak itt.

Készségesen elkezdtek mesélni. Elmondtuk, hogy két falusi lánnyal autóbuzsoztunk idáig, aztán a lányok faképnél hagytak bennünket, mi pedig beültünk a kocsmába, és megittunk néhány törkölypálinkát. Szegény Hegedűs Marcella nénit is emlegettük, de ez nem érdekelte a vizsgálóbíró.

— Kivel ismerkedtetek meg a kocsmában? — kérdezte.

— Senkivel — mondtam. — Békésen iszogattunk ott, és figyeltük, hogy mennyire szenved Józsi, az a kehes pincér.

— Aztán megismerkedtetek Bogyóval — mondta a vizsgálóbíró.

Egymásra néztünk Istenfélő Dániellel, és nem értettük, hogy az miért fontos.

— Odajött az asztalunkhoz, és vállon veregetett bennünket — mondta Dániel. — Azt mondta, hogy még sokáig fogunk élni.

— Ez volt minden?

— Ez.

— Hát jó — hagyta ránk a vizsgálóbíró. — Szép, békésen be-rúgtatok, éjfélkor pedig kiraktak benneteket az utcára. — Meséljétek tovább.

Elmondtuk, hogy nagyon fáztunk, elcsaptunk egy gazdátlan biciklit, karikáztunk vele a főutcán, hogy kimelegedjünk egy kicsit, végül jöttek a rendőrök, és behoztak bennünket. Hozzá tettük még, hogy a börtönben nagyon csalódtunk. Egy rendes falunak lehetne rendesebb börtöne is.

— És Bogyó? — kérdezte a vizsgálóbíró.

— Mi van Bogyóval? — kérdeztem vissza.

— Úgy értesültem, hogy akkor éjjel még találkoztatok vele.

Istenfélő Dániel idegesen rám nézett, és azt mondta:

— Úgy látszik, erről is tudnak.

— Mi mindenről tudunk — mondta a bíró. — Ez a dolgunk.

— Bogyóék az út közepén üldögéltek — mondtam. — Ez szabályellenes.

— Erre ti megvertétek őket.

— Nekem összerugdosták a bordáimat — mondtam.

— Ezért aztán kicsit megfenyítettük őket — mondta Dániel.

— Nem volt az komoly verekedés.

— Akkor még nem — mondta a vizsgálóbíró, és hátradőlt a széken. — Bogyót az éjjel halva találták a háza előtt. Valaki le-szúrta hátulról.

Síri csönd lett az őrszobában. Néztem a vizsgálóbíróra, és egyszer csak nem láttam, eltűnt előlem, és csak a mögötte levő, sárga

falat láttam, de azt is elmosódva, nagyon messziről. Mögöttem fenyegetően szuszogott a két fáradt, fiatal rendőr, az volt az érzésem, hogy kétoldalt a fülemhez hajolnak, és egyre hangosabban szuszognak. Percekig hallgattunk, a bíró lassanként ismét megjelent előttem, és mintha kajánul vigyorgott volna harcsabajsza alatt. Nagysokára tudtam csak megszólalni, a hangom olyan rekedt volt, mintha vattát tömtek volna a számba.

— Dehát mi a börtönben voltunk — krákoztam.

— Persze hogy a börtönben voltatok — mondta jószágon a vizsgálóbíró. — Előbb azonban berúgtatok, és megvertétek Bogyóékat. Bogyó két cimborája már vallott. Aztán, mikor azok elszaladtak, ti követtétek Bogyót, és leszúrtátok. Nem tagadom, izgága, haszontalan ember volt, de mégis ember volt. Nem kellett volna megölni.

— Sohasem öltünk embert — mondta sápadtan Dániel. — Verekedni verekedtünk néha, de embert nem tudnánk ölni. Egyébként is itt voltunk a börtönben.

— Az orvosok már vizsgálják a hullát — mondta a bíró. — Hamarosan megtelefonálják az eredményt. Megtudjuk majd, hogy mikor halt meg a Bogyó. Ti pedig addig meséljétek el részletesen még egyszer, hogy mit csináltatok a falunkban.

És mi egymás szavába vágva meséltünk újra, és valóban részletesen. Az autóbusról, a kocsmáról, a piactérről, a biciklizésről, a verekedésről. A rendőrök szuszogása mind közelebről hallatszott, meleg lett nagyon a szobában, mindketten rettenetesen izadtunk, valahol egyszer megszólalt egy telefon, de mi nem figyeltünk semmire, csak mondtuk a magunkét, és bizonygattuk, hogy nem vagyunk gyilkosok.

Észre sem vettük, hogy mikor nyílt az ajtó, és mikor jött be Józsi, a pincér. Egyszer csak ott állt mellettünk, vékonyan és halálra ítéltén, elegáns, sötétbarna felöltő tartotta össze a csontjait, ő meg benyúlt a belső zsebébe, és egy hosszú kést húzott elő. A kést letette az íróasztalra.

— Ezzel a késsel szúrtam le Bogyót — közölte halkan.

Ismét nagyon nagy csönd lett az őrszobában, most még a két rendőr szuszogása sem hallatszott.

— Józsikám, miket beszélsz? — hüledezett a vizsgálóbíró.

— Megölttem a Bogyót.

— De hát miért?

— Gyakran veregette a vállamat.

— Ezért?

— Nem szeretem, ha veregetik a vállamat.

Istenfélő Dániel megpróbált felkelni a székről, de egy rendőr-kéz visszanyomta. Beszélni azonban megint nem beszélt senki. Valamennyien Józsit néztük, ő meg a kést nézte az íróasztalon. Hallgattunk egészen addig, amíg be nem jött egy harmadik rendőr, és valamit súgott a bíró fülébe.

— Bogyót éjjel két óra és négy óra között ölték meg — közölte a vizsgálóbíró.

— Ezt a két strigót nulla óra ötven perckor hoztuk be az őrszobába — mondta a hang a hátunk mögött.

Istenfélő Dániel most már szabadon felállhatott, felálltam én is. Istenfélő Dániel előzékenyen felajánlotta a széket Józsinak, a sóvány pincérnek.

— Üljél le, Józsikám — sóhajtott a vizsgálóbíró.

— A kerékpártolvajokkal mit csináljunk? — kérdezte a jegyzőkönyves rendőr.

— Írják alá a jegyzőkönyvet, és menjenek haza — mondta elkeseredetten a vizsgálóbíró, akinek egyáltalán nem tetszett, hogy így alakultak a dolgok.

Aláírtuk a jegyzőkönyvet. De még mennyire, hogy aláírtuk. Alig vártuk, hogy kikerüljünk a rendőrségről, és hogy kikerüljünk ebből a faluból. Továbbra is esett a novemberi eső, de mi azt sem bántuk, rohantunk a piactérre, és felkapaszkodtunk az első, reggeli autóbuszra. Az autóbuszban szólalt csak meg Istenfélő Dániel:

— Józsi a börtönben fog meghalni.

— Bogyó szabadlábban halt meg — mondtam. — Neki szerencséje volt.

— Szegény Bogyó — mondta erre Dániel.

— Szegény Józsi — mondtam.

Ezúttal is elaludtunk ott, a buszban, és én örültem, hogy nem álmodom börtönről. Mert akkor már biztosan tudtam, hogy az rosszat jelent. És később is örültem, hogy még sokáig, hónapokig nem álmodom börtönről. Megjött a tél, és én egész télen messze elkerültem a börtönöket.